

„Brus“ izhaja 5. in 20. dan vsacega meseca. — Cena za vse leto 4 gld., za pol leta 2 gld., za četrta leta 1 gld.
Posamične številke po 20 kr. — Inserati računijo se po dogovoru, sicer pa po 4 kr. vrsta.

Romanca o idejalnej ljubezni.

Mrak večerni razprostiral
Se čez mesto je Granado,
V noč zagrinjal nje palače,
V noč zagrinjal krasne vrte.

A na vrtu najkrasnejšem,
V lopi med zelenjem skriti
Je sedela Juanitta,
Divno lepa Granadanka.

A nasproti njej sedel je
Ibrahim, bogati Turek,
Ki iz Carigrada prišel
Bil pred kratkim je v Granado.

Zdajci luna je priplula
Izza gor, in svit njej mili
Obsijal je par sedeči,
Sladki govor govoreči . . .

Ibrahim:

„Glej pri lune svitu čistem,
„Pri Dijani, nje kraljici,
„Ti prisegam, Juanitta,
„Da ljubav je moja čista.

„To jedina mi je želja,
„Da pri tebi zmer ostanem,
„Zrem v očesi Tebi jasni,
„Zrem ve lica Tebi zorna,

„To jedina mi je želja,
„Da smem dotaknit' ročic se
„Tvojih nežnih, — poljubiti
„Čisto Te na čisti ustni!“

Juanitta:

„Oj možje, vsi ste jednaki,
„Jeden laže bolj ko drugi;
„Kaj ljubav je idejalna
„Ne pozna od Vas ni jeden.

„Oj ljubav, kakor nas Plato
„Jo uči, bi jaz gojila,
„Ako bil bi mož na sveti,
„Ki bi tak ljubiti umel.

„A možje, vsi so jednaki,
„Govorijo o ljubezni,
„O ljubezni idejalnej,
„A strast nizka jih navdaja.

„Strast živalska jih navdaja
„Ta le jim jedini cilj je . . .
„Ibrahim, in Vi drugačni
„Ste ko drugi vsi možaki??“

Pred Juanitto je pokleknil
Ibrahim, roko na srce

Je položil in govoril:
Te besede je slovesno:

„Juanitta, da Te bodem
„Vedno, vedno čisto ljubil,
„Naj porok Ti bode to, da
„Sem EVNUH iz Carigrada!“

„Ti evnuh! . . . Le proč od mene,
„Goljuftvec Ti prokleti!“ . . .
Vskliknila je Juanitta,
Vskliknila in — omedlela.

Ibrahim z glavo pomaje,
Zmeden zapusti Juanitto:
„Jaz, evnuh, sem vender zmožen,
„Za ljubezen idejalno!

„Za ljubezen idejalno,
„Akoprav evnuh, sem zmožen,
„In to je hotela ona . . .
„Zdaj me je pa zapodila!“

In z glavo majaje stopal
Je skoz ulice Granadske . . .
A z neba smejala se mu
Luna je, deviško čista!

Izstop Celjanov iz okrajnega odbora Celjskega.

Naš župan g. p. t. Nekerman je zbral svoje pokorne kimače 4. t. m. v mestno dvorano ter z resnim obrazom govoril tako-le:

„Gospoda odborniki! Vsak izmej nas, mislim, bi rad mnogo, mnogo denarja,*) daroval, ako bi mu bilo v tem važnem trenutku znano, kako da se

*) Ko bi ga imel.

moremo rešiti velike nevarnosti, ki preti nam in našemu nemškutarstvu od strani naših ljutih sovražnikov, teh divjih Slovencev. Že dolgo sem premišljeval in tuhtal tako, da že dalje časa do polnoči noče sladki spanec zatisnoti mojih skrbečih očij; kajti bojim se za mestno nemčurstvo, bojim se za svoje županstvo. A danes stopim pred Vas z dvema predlogoma, ki utegneta na večne veke osvoboditi naše slavno nemčurstvo:

I. Mi izstopimo iz okrajnega odbora Celjskega;

II. Mi obdamo celo mesto z visokim brezvratnim zidom. — „Živio! Hoch!“

Spoznal sem, da je nujna potreba, da izstopimo iz okrajnega odbora. Žalibože! Tam ne vladamo več mi, marveč ondi začel je vladati mirni duh slovenski, duh dišeče lipe — jaz bi rekel smrdeče, — katera že od starodavnih dnij, ko še ni bilo nemškutarjev, po naših ulicah razširja pogubonosno vonjavo, katere ne more pregnati karbolna kislina, ako bi si tudi naročili Lautenschlägerjev desinfekcijski stroj iz Berolina. Gospoda! Pogledjte tja v belo Ljubljano, kako naglo se je tam vgnježila ta vindiška druhal. Ta okužen duh Slovenstva je silno nevaren. Ako bi tamkaj v okrajnem odboru delovali in občevali Vi s Slovenci, poprijela bi se s časoma tudi Vas ta kužna bolezen, in ako pogledujem jaz Vas okoli sedeče in ploskajoče, oblije me, ko poznam Vaša imena in Vaše očete, kar najedenkrat kurja polt, kajti Vi vsi z malo izjemo ste lahko pristni Slovenci kar čez noč. O, kaj bi se zgodilo z mojim županskim sedežem!

Vlada pa mora naš sklep potrditi, „ich werd' ihm schon sopen in Graz!“ „Hoch! Hoch! Živio!“

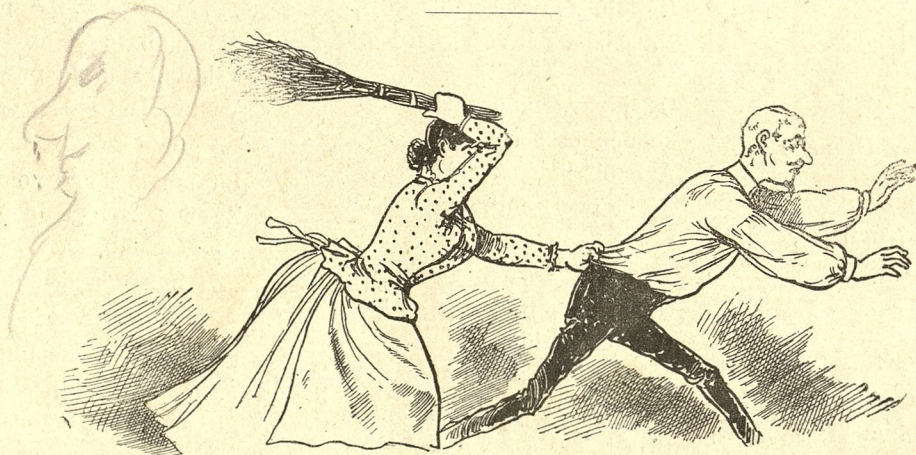
Drugi moj nasvet je še važnejši in gotovega vspeha, da ne izgine nemškutarija iz našega zidovja, da postane naše mesto prava trdnjava in pa močen steber znanega mostu do Adrije. Že modrijan Sokrat je svetoval Atenčanom, da naj svoje sinove na Akropoli v zidove pozaprejo, da se ne spridijo v občevanju s hudobnimi ljudmi. Zatorej pa tudi jaz predlagam, da postavimo visok zid okolu mesta brez vsakih vrat, da ne morejo Slovenci več v mesto k nam in da naših sinov ne oskrunijo in poslovenijo. — Vidim sicer, da nekateri izmej Vas neso s tem predlogom zadovoljni, ker majujejo z glavo; a

čujte, že slavni Filip, kralj macedonski, je rekel, da ni tako visokega zida, čez kojega ne pride z zlatom obložen osel. Zato se pa tudi jaz nadejam, da če je tudi zid do neba visok, visok ko babilonski stolp, vendar bo dejo z zlatom obloženi slovenski osli še čez zid hodili in v našo mestno hranilnico denar nosili! „Živio! Hoch taki Slovenci!“

Nato ko se živioklici poležejo, vstane po dolgi tihoti — nikdo se navadno ne upa županu oporekati — svetovalec modrijan: „Slavni župan! Mi smo vsi jedini, da hočemo na vsak način rešiti svoje nemčurstvo. Ker pa sem tega prepričanja, da že prvi Vaš izvrsten predlog našo nemškutarijo reši za zdaj, drznem se jaz — brez zamere g. župan — poprašati, ali je tak brezvratni zid potreben? Kje pa imamo denar za tako ozidje? Ni še veliko Savinje od tega časa proti Grenadirju poteklo, kar se je tukaj sklepalo, da hočemo zidano prirečje (Stadquai) delati. Mestna hranilnica je v svoji blagohotnosti in neumnosti že dovolila 10.000 gld. Ker pa družega denarja ni bilo in ker se reč prej ni preračunila — vse bi stalo gotovo pol milijona — splaval je naš lep načrt po vodi. Dalje tudi g. župan in mi nekaterniki vsak dan radi proti jugu in severu hodimo, saj znate kam — strašanska misel, ako bi obzidje bilo brez vrat! Potem se mi zdi, da Vi g. župan tudi s svojimi naočniki prav ne vidite, da je v mestu več Slovencev ko Nemcev. Kaj? Ali hočemo te okužence tudi na večne čase k sebi uzidati? — Jaz zatorej podpiram Vaš prvi predlog, družega pa odložimo in čakajmo tako dolgo, dokler da imamo denarja zadosti, katerega nam hočejo Slovenci preskrbeti, in dokler se naši Slovenci v mestu ne spokorijo in ponemčijo. Saj posebno v tem oziru otroci nekaterih prvakov v naših šolah dobro napredujejo!“ „Hoch takim prvakom! Živio još jedan put!“

Potem se prvi predlog županov jednoglasno vsprejme.

TITO
★

Zakotni pisac Krivec vzel si je za ženo izvrstno gospodinjjo. Ona tako skrbi za snago in čistost, da je možu že preveč.

Istrske brusijade.

Gospod urednik! Vi mi morate stvar razložiti, jaz sam sem dosti premalo etnograf, da bi mogel pravo pogoditi. In vrag vzemi vse zemljepisne učne knjige, ko si človek iz njih nič pravega in zanesljivega priučiti ne more. Kar nervozen sem postal; hudo, pereče vprašanje roji mi po glavi, muči me, da sem celó prepotrebno, telesa naša in duh naš krepčeče spanje zgubil. Nas li je kaj v Istri, ali nas ni nič?

To je to strašno vprašanje.

Zemljepisne knjige prav decidirano, da nas je nekaj, dočim razne enciklike politiških naših papežev

sedaj pravijo, da nas ni prav nič, potem zopet, da nas je nekaj malega, in slednjič pa, da nas je celo precej; ker se pa — tako nekako računajo — ljudstva ne štejejo, nego samo vagajo in ker smo nekda mi lahki, zeló lahki, ni drugače mogoče, nego da je rezultat tega etnografsko-matematiškega problema = 0.

Takoj po istrskih deželnozbornih volitvah proglašili so naši demagogi svojo nerazrušno voljo, da hočejo uničiti vse pritihtapljene in prav po tatinski prikradene — slovanske mandate, ker Slovanov v Istri niti ni. Nedolgo potem, ko je slavni dr. Amoroso svoj prav gotovo nepritihtapljeni mandat jezno od sebe zalučal in

ga potem — seveda na koprneče prošnje cele provincije — gracijozno zopet pobral, rekli so zopet, da bodo uničili samo mestne slovanske mandate in pa tri mandate iz kmetskih občin, ker bilo bi strašno, nečuveno — dobri genius cele irredente zakril bi si samega gneva in srda plakajoči svoj obraz — ako bi zlezal slovanski poslanec v deželni odbor in tako okužil slavno to korporacijo obkrožujoči vzduh „romanskega“ slavja. S to svojo enunciacijo priznali so gospôda, da je vendar nekaj Slovanov po Istri, četudi samo tam po kmetih.

Sedaj pa najedenkrat čujem od svojega, navadno dobro informovanega mentorja, da mislijo zavreči samo mandata mestnih skupin Pulj—Vodnjan in Voloska—Kastav—Moščenice, hoteč takó pokazati pred svetom, da imajo istrska mesta izključno italijanski značaj. Potem takem žive na deželi po vsi Istri Slovani.

Vidite sedaj, gospod urednik, da je stvar jako komplikovana in da mi ni zamere, ako jo sam razmotati ne morem.

Najprvo pravijo, da nas ni nič; potem, da nas je nekaj malega; slednjič, da nas je precéj, à da nismo piškovega oreha vredni. Kaj je tedaj pravo? povejte mi, prosim Vas. Rešite me iz tega kaosa.

Sicer so pa pri nas jezikovno vprašanje že davno rešili — osli, vpeljavši v svojem službovanji utrakvizem. Kaj me tako gledate? Brez šale! Vsak istrski osel razume dva jezika.

Seljak naš zmerja pred njim po prašnej cesti krevsajočega, težko natovorjenega osla in mu prigovarja le hrvatski; ko pa stopita v ozke in zatuhle mestne ulice jo pa vdarita le po italijanski. In takó je rešeno imenitno jezikovno vprašanje. Vidite, da bi se tudi gosp. baron Scharschmidt lahko kaj naučil od — naših oslov.

Kateri obeh jezikov oslu bolj ugaja, ali je morebiti obema jednako večč, to sicer ne vemo in mislimo, da Vam bode zadevo to bolj plastično predočil Vaš in naš prijatelj, gosp. Prostoslav Kretanov, ki ravnokar okolu nas hodi in ki je to oslovsko jezikovno učenost od blizu in natančno študiral.

Čemu si državniki naši toliko glave belijo radi jezikovnega vprašanja?! „Das Gute liegt doch so nahe!“ Način rešitve je vendar tako priročen, kar k nam naj pridejo. In kakó lahko človek pri nas izhaja, če le besedico italijanski zna. Znanec moj — slovenskega rojstva in urarskega rokodelstva — je veliko to resnico že davno uvidel ter sklenil, z vso eneržijo poprijeti se učenja italijanščine! Nedavno pa nam je pokazal plod svojih naporov.

Sedeli smo v veseli družbi, pri mizah okolu nas pa precejšnje število Italijanov. Ko smo se najedli in napili, mu pa rečemo: Colloredi senior — takó ga nazivljajo — pokliči račun. Colloredi pogleda bistro okolu sebe in zakliče:

„Signor, porta fattura!“ In krčmar je res prinesel, sicer ne na lepej tiskovini pisane fakture, pač pa belo kreda v rokah. Italjani so res natégovali ustnice na smeh, mi vsi pa smo se čudili bístri glavici prijatelja našega. In kakó lepó sta se pogodila italijanski krčmar in slovenski urar, niti krajcarja ni bilo difference. Rojaku našemu je ta prvi „debut“ v italijanskemu jezikoznanstvu izredno ugajal; zavrtil je obilni svoj corpus, zvrnil ga potem, kolikor se je na ozkem stolu le dálo, vznak — takó da je najvišja točka na obkrožji obilega trebúščka prav zvedavo in koketno na mizo pokukala — in pomižikal samozadovoljno, češ: pogledjte me takle sem!

Colloredi junior, ki nobenemu človeku zaslužene slave ne privošči, se je pa prav malicijozno smijal. Colloredi senior to videvši se raztogoti: Kaj se boš smijal o . . . ! neumni, ki še tolik ne znaš, kakor jaz! Pet let si že v Pulji, pa ljudi zvečer z „bon žorno“ pozdravljaš.

Takó je Colloredi senior, mlajšega Colloredija slavno pobil. —

Vsi so se smejali, le jaz sem priskočil nesrečnežu na pomoč ter apostrofoval prevzetnega zmagovalca:

„Tudi ti se nimaš hvaliti, kajti presneto malo je, kar znaš.“

Bi že videli, če bi jaz imel dovolj časa, če bi prišel med ljudi, če ne bi imel toliko družih skrbij — in vlila se je cela ploha samih „če“ iz Colloredija sen. ust.

Jaz pa: Ljubi Colloredi,

Wäre nicht das Aber
Hätt' jedes Ross sein Haber.

In konec je bil prepira.

Jezikovno vprašanje smo pa vendar le pri nas uzorno rešili:

Slovenski gost pokliče „fakturo“, italijanski krčmar pa denarje spravi.

Pridite torej k nam vi vsi, ki se za to vprašanje zanimате, vabi Vas najuljudneje

—č.

Kakor v sv. pismu.

„Resnično vam povem, da me bo jeden izmed vas izdal.“

(Morebiti pa obadva. Opomnja uredništva.)

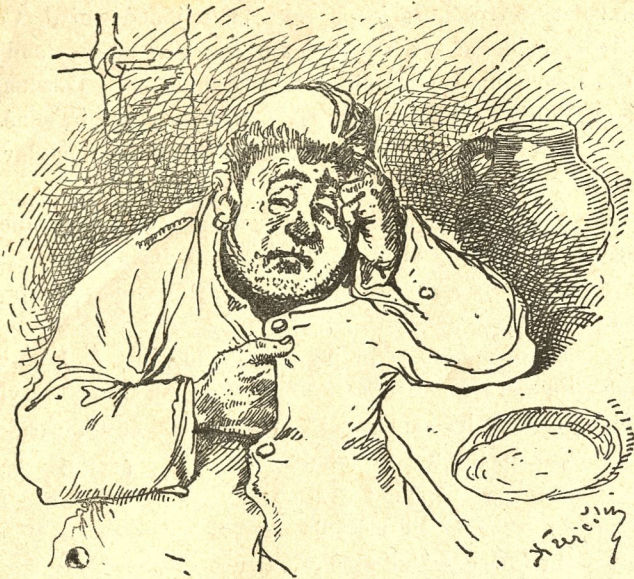
A-hacelj: Povej mi prijatelj B-hacelj, zakaj škof Kahn trdim Slovincem po nemški pridiga?

B-hacelj: Ker so njegovi predniki Gunther, Berthold, Hildepold, Wernher in Echard takisto storili, in tako vse Slovence ob Motnici, Krčici, Norinji in pod radstatskim Turami v nebesa spravili, da ni nobenega več tam najti.

Sv. Method. Jeli si slišal brate Cyrill, Gauč preganja iz slovenskih šol najini podobi.

Sv. Cyrill. Temu se čudiš brate Method. Ni li se Tebi isto godilo, ko si po svetu hodil? Anonymus Sahisburgensis je pozneje o Tebi pisal: profugatus a carantanis partibus. Kahn in Gauč razumeta latinski, sta to brala, in zdaj posnemata salcburške škofe, Kahn u se mrzijo Cyrillo-Methodova društva, Gauču pa podobe.

Izidorja Muzloviča premišljevanja.

„Ks! ks! ks!“ tako v jedni sapi ščuje „Slovenec“ in svetlohlinski zavija proti nebu oči. „Ks! ks! ks!“ ščuje na „Slovanski Svet“, na „Slov. Narod“ na „Brusa“, kajti oni so krivi, da hočejo Poddražani v pravoslavje! „Slovenec“ je naiven dovolj, da misli, da mu še kdo veruje. On, ki nabira laž za lažjo, kakor jagode na molek, on, ki gledé opravljajanja tekmuje z najhujšo branjevko „Za vodo“, a hrabro molči, kadar se od njega zahtevajo dokazi resnice, res misli, da ima še kaj pomena, ako oblastno zapiše „Quousque tandem —?“ nad svoj uvodni članek, katerega ni narekovalo nič družega, nego sama „Abonnenfängerei“. Od nekdanj že ima grdo navado, da vselej, kadar javka „Vera peša!“ „Vera je v nevarnosti!“ po strani poškilni na prvega mu neljubega soseda, češ: „In ta je kriv, da vera peša! Primate ga!“

Ta njegova navada se je pa v teku časa že tako obrabila, da vselej kadar vzdihva „Vera peša!“ s tem svojim klicem le pomilovanje vzbujaja. Ljudje pravijo: *V nevarnosti ni vera, ampak le bera* in smeje se Žitniku baš tako kakor Karlinu in Kalanu, kajti občinstvo dobro ve, kje ima dotično zlo svoje korenine.

Da imajo „Slovenčevi“ pismouki nekoliko one blažene čednosti, ki jej pravimo „izpoznanje samega sebe“, bili bi tudi že sami prišli na sled temu zlu in posekali bi mu korenine, če bi hoteli, česar pa ne verujem. Da jim je usoda naklonila le nekoliko drobcev omenjene čednosti, bili bi takoj drugačni. Ne trobili bi v svet, da takozvana mladoslovenska stranka črti našo duhovščino. Duhovščine v njenej celoti nihče ne črti, osigurano jej je spoštovanje po vseh slovenskih pokrajinah, kakor prej tako tudi slej. Zaradi tega pa še vsacemu članu ni svobodno, da kjer mu ljubo, trka in buta z rožički svojimi. Zato se dogaja, da se poslednji čas taki rožički zakrivljajo in pilijo, ker je to v javnem interesu.

Ti posamični člani so krivi, če vera peša in je vera v nevarnosti. S svojo nestrpnostjo, ošabnostjo, s svojim čudnim obnašanjem rušili so in še rušijo ugled duhovščine. Ali morda mislite, da je imelo dober upliv, ko ste se ob volitvah tako srdito kavsali med seboj, ko je kapelan napadal kanonika, ko se je boril črni kolar z rudečim? Ali si domišljate, da dogodki, kakeršni so bili „Pri solnci“ v Novem mestu, v botaničnem vrtu, v „podzemlji“ z A. Glivo, in kakor so bili v „Brusovem“ romanu „Misel“ popisani i. t. d., pomnožujejo spoštovanje in ljubezen do dotičnih članov? Ali Vam še ni šinilo prepričanje v glavo, kako kvarno je bilo za Vaš upliv delovanje ob zadnjih volitvah, ko ste pokazali, da neste

mož-beseda, ko ste poštemim slovenskim kmetom prigrvarjali, naj prelomijo dano besedo? Ali ne čutite v prsih, koliko Vam je škodovalo, da ste tolikrat na laži ostali in se je dokazalo, da ste obrekovali?

Take in jednake stvari so „pravi uzroki“ onega čina, zaradi katerega ste napisali članek „Quousque tandem —?“ V zrcalo se pogledajte, vest svojo izprašujte in dolgo ne bode treba premišljati, da se uverite, da ste Vi, to je taki posamični člani, vsemu temu uzrok. Izrodki med duhovništvom, takozvana „schärfere Tonart“ je glavni, ker jedini vzrok, da se je ugled duhovništva tako znatno zmanjšal v nekaterih krajih. A bode se še bolj in širilo se bode to gibanje, ako pod Svoj voz, ki z veliko brzino drdra po strmini, ne podložite cokle.

Torej: izpoznanje samega sebe! To bodi prvi korak! Drugi potem ne izostanejo in kmalu si bomo zopet tako vroči prijatelji, kakor nekdanj.

Čudna so pota božje previdnosti.

Urednik „Slovenčev“, gospod Žitnik ki je v svojem listu trdil, da *mladočehski poslanci v deželnem zboru niti sedeti znali ne bodo*, bil bi se takoj v deželnega zbora prvi seji raz stol prekucnil, da ga ni jeden izmed tovarišev ujel. Za take osebe, ki sedeti ne znajo, moral bi pri vsakem stolu biti kak „Sicherheitsventil“.

Kakor se je tem povodom vidno pokazal „prst božji“, tako tudi v drugem slučaju.

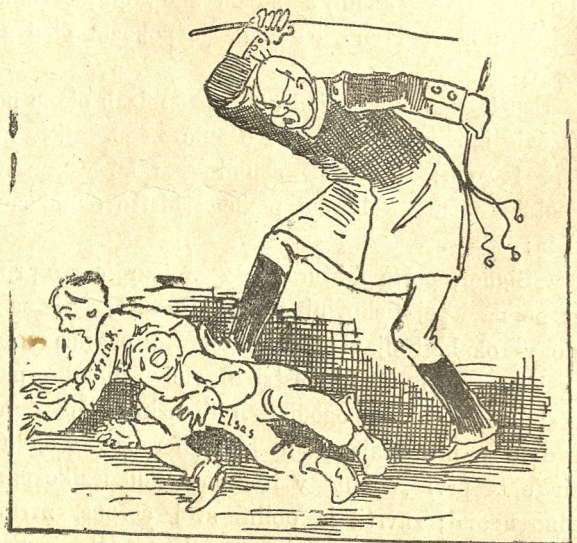
Gospod profesor Gratzy, ki uganja razne sporte, hotel je svojega psa vreči v Ljublanico, ki sedaj že ni posebno topla. Znan nemšk stik že veli:

„Quäle nie ein Thier zum Scherz,
Dem es fühlt wie du den Schmerz“

Ker se profesor Gratzy za te besede ni zmenil, potipal ga je „prst božji“ in vsled tega se je zgodilo, da Gratzy ni vrgel psa v vodo, marveč je sam v Ljublanico padel, ker se mu je bilo izpodrsnilo.

Gospod Kalan, ki je v svojem lističi pisal, da Kamniška železnica kmetov prav nič ne briga, se je hitro spokoril, in stermečemu svetu razkril, da je *on že l. 1805. imel svojo železnico in razne kolodvore*. Zares! Čudna so pota božje previdnosti, Slovenci pa srečen narod, ker imajo mej seboj tak veleum, kakor je „Eisenbahnkönig Kalan“.

Ves trud zaman!

Tepe jih prav pridno, da bi ga ljubila, a ves trud je zaman.

D o p i s i.

Iz Poddrage 9. oktobra. (Odgovor „Slovenca“.) Baš ko smo bili zadnji dopis na pošto odpravili, čuli smo, da se je pravoverni „Slovenec“ iznova v nas zakadil v svojej 229. št. z dne 5. oktobra. Iz vsega dopisa „Iz Vipavske doline“ veje pristen duh g. dekana Erjavca, in mi moramo biti usodi, ki nas je s tem gospodom konfrontovala, iz srca hvaležni, kajti večna škoda bi bila, ko bi bil mož, ki je bil in je pravi pravcati „spiritus motor“ v tej zadevi, na pozornici dramskega našega prizora le ulogo ne preveč sramožljive koristinje odigral. —

Predno bodemo „občinstvu odprli oči“, povedati moramo, da je g. dekan Erjavec po občem mnenju zadnji na Vipavskem, ki bi bil upravičen komu oholost očitati ter da niso in tudi v bodoče ne bodo Poddražani prevračali državopostavnega redu, kar jim maziljen dopisnik „Slovenca“ in Dunajsko židovsko časopisje predbacivata, nego zahtevali so v božjem in državopravnem duhu zajamčeno pravo ohraniti sebe a ne na **stradajočem svojem** telesu rediti in pitati parazitel! Ako sme biti Erzelj ali pa Vrhpolje, ki je samo $\frac{1}{4}$ ure od Vipave oddaljeno in nema niti svoje šole niti svoje občine, in so učenci v Vipavsko šolo ušolani v cerkvenih zadevah samosvoje, zakaj bi ne veljalo isto načelo za občino Poddrago, ki je iz svojega nagiba in v nevoljo Vipavskim duhovskim predstojništvom v kratkej dobi jednega četrtsstoletja ogromno svoto 30.000 gld. v izključljivo kulturne namene žrtvovala v nepremagljiven teženji za neodvisnostjo. Da dejanskih vzrokov in potreb ni bilo, bi tudi teh težkih žrtev ne bilo. —

Toda o tem pozneje. Gosp. dekan propoveduje vernim svojim čitateljem o nekih šuntovcih, ki so Poddražane podkurili, da so začeli svojo stanje za „neznosno“, za „v nebo upijočo krivico“ slikati. Temu nasproti moramo ga poučiti, da so Poddražani že l. 1850. uložili prvo prošnjo za ločitev od Št. Vida z istimi bistvenimi vzroki kakor smo jo današnji „šuntovci“ zadnjo l. 1889. Jasno je tedaj, da tu ne more biti govora o „šuntovcih“, (kajti ti bili smo l. 1850. menda še vsi „nezamišljena misel“), nego o samej in golej zlobi. Nadalje: „od Št. Vida oddaljena je kakih 20 minut“. Mogoče, da je g. dekan to pot v mehkem objetju svoje kočije z lehkonomimi „belci“ svojimi v tolikem času provalil, a jaz — Bog in duša — jaz imam prilično velike krake, ali vender ne bi se hotel natecati po „ravnej in prijaznej“ poti. kakeršne Poddražani za vse zaklade tega in onega sveta pokazati ne moremo, ker smo v zadnjih letih, pošiljajoč ljudi na cerkveno tlako, sebe tako zanamariti, da nas je sram! „Prijaznost“ te poti povišana je ob nalivih, meteži in burji, katerih redkih užitkov si g. dekanu doslej še ni privoščil.

„Gosp. beneficijata naj bi pripomogel, da imajo Poddražani tudi doma svojo službo božjo, ako ne morejo k oni v Št. Vidu; naj bi poučeval otroke v krščanskem nauku in pomagal Šentviški duhovščini v pastirovanji.“ Hic Rhodus! g. dekan! Te Vaše besede so dobro pogojen izvadek iz ustanovnega pisma, le da je tam potreba silneje izražena. Razvidno je iz teh besed, da je bilo glede Poddrage dušnopastirstvo v Št. Vidu zelo pomanjkljivo, kajti ljudje niso mogli verskim svojim dolžnostim zadoščevati, otroci ostali so nepoučeni itd., a kljubu vsem tem dušnopastirskim pomanjkljivostim ni mogel Šentviški g. vikarij svoje službe tudi le „na debelo“ opravljati, kajti naš beneficijata „pomagal naj bi Šentviški duhovščini v pastirovanji.“

Ako naglasimo še že od dedov podedovano sovraštvo mej Št. Vidom in Poddrago, ki je bilo ne le zunaj cerkve nego tudi v cerkvi samej mnogo-krat uprav škandalozno; sovraštvo, ki je dandanes tako naraslo v Št. Vidu, da ni noben Poddražan ondu po noči varen, pa kaj pravim po noči, saj se ni pisatelju tega dopisa, ki ni imel s tako druhaljo nikedar posla, niti pri solnčnem svitu sredi Št. Vida ni prizaneslo. Mi nočemu tukaj Št. Vida žigosati, resničnim mojim besedam pritrtili bodo gotovo vsi razboriti Šentvidci sami. Po vsem tem drzne se še g. dekan z neko brezprimerno brezobraznostjo trditi, da se naše prošnje neso opirale na pravične razloge, roga se nam, da je naše stanje „neznosno“ ter da se nam godi „v nebo upijoča krivica“. Gosp. dekanu je le predobro znano, da so krvavi okršaji izvirali baš iz naših cerkvenozadevnih sporov in od fanatizovanega pobalinstva Šentviškega, kateremu so padale neoprezno ali pa nesrečno naletele Poddraške žrtve v surove roke. Po meni pozvan, da to zlo odstraniti pomaga, stresel je samo z rameni in — molčal; popoldne baš istega dne grozil se je našim ključarjem, da tega storil ne bode, ker ne bode Poddraga nikdar in nikoli od Št. Vida odcepljena.

Toda, zanimiveja bode stvar, ako na drugo pot krenemo. Bilo je l. 1886., ko je bil še g. T., vikarij v Št. Vidu, in katerega je in ga menda še dandanes naš g. dekan „iz vse duše in iz vsega srca — sovraži“. Raznesel se je bil glas po naši občini, da se g. dekanu čudno zdi, zakaj neki Poddražani ne prosijo dovoljenja, da bi smel domač g. beneficijata Poddraške otroke doma krščevati. Nato oglasi se naše starejšinstvo pri njem, ki je to govornico potrdil in najkrepkejo svojo podporo zagotavljal, kar je tudi storil, kajti potrdil je uradno naše uzroke tej prošnji, in sam odpravil dotično pošiljatev v Ljubljano. Vikarijata Šentvidski branil se je tega napada z vsemi štirimi in konec je bil ta, da je škofijstvo pritrnilo vikarijatu ne pa nam, in da se je moralo novorojence še v skoro tričetrt ure oddaljeni Št. Vid krstiti nositi. — Tedaj bil je v Št. Vidu in na Lozicah predmet običnih napadov in občega sovraštva že prej omejeni g. T., le naša občina živela je še v miru z njim, ki nam je bil baš vsled tega za časa svojega službovanja bolj naklonjen in postrežljiv, nego vsi vikarijata pred njim in za njim. To najbrže ni g. dekanu ugajalo, in zato je hotel menda ta mir skaliti — drugače si mi poznejšega ravnjanja razlagati ne vemo — ter g. T. iznebiti se. Svetoval nam je (gosp. dekan), naj uložimo prošnjo za odcepljenje, naj jo uročimo knezoškofu osebno, ker imajo neki v ordinarijatu koš, ki take ne dobro došle prošnje požira, naj obrazložimo naše uzroke, on nam bode šel na roko, ker senam velika krivica godi, ker smo kakor na verigo priklenjen pes pri Št. Vidu. (Primeri dopis v „Slovenca“.) Ko se nam je prošnja predložila v „toplo priporočilo“, odklonil je to z izgovorom, da bode že pozneje storil. Mi smo prošnjo uložili in g. T. ostavil je tudi blizu tiste dni Št. Vid.

Z odhodom gosp. T. iz Št. Vida hladiti začela se je tudi gosp. dekana naklonjenost do nas. V Št. Vid pa je prišel za administratorja graščinski beneficijata gosp. K., s katerim sta se bila tedaj dobra a danes se gledata kakor pes in mačka, in zato ga je najbrže „simonije“ tako slabo branil. — Čim se je pa sedanji gosp. vikar za Št. Viško službo oglašil, izpremenil se je bil gosp. dekan kar čez noč v neizprosne našega

nasprotnika, kakeršen je ostal do danes. — Ako se ne varam, bili so od l. 1863. sem Št. Vidski gg. vikarji oskrbniki naše cerkve in njenega imetja. Kot taki preskrbljevali so našo cerkev z vsem potrebnim, kar je bilo v redu. Ako je bila cerkev v svojih dohodkih slučajno pasivna, izposodili so si dotični denar, ali potrebne stvari pri trgovcih „na veresijo“ jemali, dokler se ni denarno stanje izboljšalo, kakor tudi gosp. dekan po njegovej lastnej izpovedbi vedno ravna. Letos pa je g. Demšar odrekel na kratko celo olje, ki ima pred Najsvetejšim goreti; odrekel je našemu cerkveniku plačo za pečenje hostij; odrekel je cerkvenemu kantorju v fasiji zagotovljeno plačo z motivacijo: „Poddražani pravdajo se z menoj za bero, naj se pa še zatezneske; jaz ne dam nič!“ — Na to so se ključarji pri preuzvišenem ordinarjatu pritožili. Bila je potem obravnava pri Vipavskem gosp. dekanu. Kakšna je bila, misli si lahka vsak sam, vendar moram opaziti, da je meni pred obravnavo gosp. dekan rekel, da bi se take difference doma poravnale, da je naših ključarjev korak prenaqljen, da je cerkev slučajno pasivna, vsled česar se je to zgodilo, da je pa naša pritožba pravična ter da bode gospod Demšar to poravnal. Kako pa se je pri obravnavi vedel, tega ne pišem, ker bode to lahko iz razzodbe visokoč. knezoškofijstva vsakdo posnel, katerej je vsebina ta: pritožba ključarjev je krivična in nepostavna ter se jima zabranjuje vsaka taka pritožba. To je dalo gosp. vikarju pogum, zahtevati še nedeljske miloščine, katere so pa vsled tega izostale, ker neso hoteli daritelji, da bi gosp. Demšar ž njihovimi darovi gospodaril, kar se doslej tudi še nikdar zgodilo ni. — Sedaj nam je jasno, odkod so prihajala v Ljubljano ona za nas neugodna poročila, ki so se nam tam kot „faktična“, iz „verodostojnega vira“ predbacivala, in ki so svojemu prepričanju in resnici nemilosrdno v obraz bila. Uradni dopisi gosp. dekana, v katerih se cela občina na prosto psuje, protipostavnih in upornih korakov dolži, vsled česar bi nas imela vojaška sila krotiti, leže pri našem županstvu na ogled. — Die ich rief, die Geister, werd' ich nun nicht los! — Mari ne gosp. dekan?

Že prej omenjal sem sovraštva v cerkvi. Od kar so nas začeli pa „katoliški“ duhovniki psovati in s „puntarji“ javno obkladati, začele so tudi najtrše glave misliti: svojega duhovnika, ako ga imamo, plačevati moramo sami: poleg tega moramo še plačevati tistemu, ki nas psuje, po priliki dvakrat toliko, nego Št. Vidci, katere služi; za vse to nagradi nas pobalinstvo Št. Viško — nedolžnih Št. Vidcev jaz tukaj ne mislim — s sovraštvom, ki se pri vsakej priliki s tepežem konča. Duhovnik, katerega smo pošteno in najobilneje plačevali, nema niti toliko takta, da bi nam prišel na Veliko noč jedila blagoslavljat, za kar bi ga radi prostovoljno nagradili, kakor smo to tudi prejšnja leta v takih slučajih storili. V mestih blagoslavlja se celo pojedinim obiteljim, pri nas pa ni cela občina tega vredna.

Gosp. administrator si je bil „gšeft“ izmislil. Prosil je pri knezoškofijstvu dovoljenja dveh maš za Veliko noč, od katerih bi jedno v Št. Vidu bral, drugo pa v Poddragi, kjer bi

s to priliko tudi piruhe blagoslovil. Dovoljenje je prišlo. Cvetno nedeljo rekel je našemu cerkveniku: „dovoljenje za mašo imam; bral jo bom pa samo tedaj, ako mi Poddražani par sto jajec prinesó; povejte to Poddražanom.“ Ko jajec ni hotelo biti, znižal je proti učitelju našemu gosp. Š. terjatev svojo na dva gold. av. velj. To nedostojno in surovo kupčevanje užalilo je Poddražane, ter so mu poročili, da ne potrebujejo več niti njega, niti njegovih maš in blagoslovov. (Sedaj, mislim, sem gosp. dekanu dovolj jasno in „temeljito“ dokazal, kaj je „simonija“). Z ozirom na vse to, odrekli smo Št. Viškemu gosp. vikarju plačo, česar nam nihče za zlo jemati ne more. Kljubu vsemu temu zatrjevalo se nam je, da ni nikakih dušnopastirskih uzrokov za ločitev od Št. Vida ter za ustanovljenje samostalne cerkvene občine. Službo hoteli smo ustanoviti po postavnih določbah ter nakloniti neodvisnemu našemu duhovniku bero z drugimi dohodki vred, katero je Št. Vidski gosp. vikarij v naši občini imel in katero smo mu odrekli. To mislimo, ni bilo samopridno, nego pošteno in plemenito. „Milostnemu“ gosp. dekanu pa izjavljamo, da mi miloščin ali pa milosti niti potrebujemo niti nočemo; iskali pa smo svoje pravo! Tujega in krivičnega nismo prašali. Gosp. dekan, Vi gotovo veste, zakaj se nam to dalo ni, saj ste v svojem času rekli možem, ki bi na to prisegli, da se nam velika krivica godi, ter da nasprotnega dokazati ne morete, da si se danes v „Slovenci“ trudite svet o tem prepričati ter mene za državi in človeškej družbi nevarno bitje proglasiti.

Krive so tedaj našemu prestopu, jedino intrige Vipavske duhovščine. Glede našega prestopa v pravoslavje odgovorimo v kratko le to: „Slovenčeva“ gospoda, bodite le mirni. Storili smo tudi brez Vašega milostnega privoljenja, vse potrebne postavne korake. Strašimo mi ne nikogar, ker nam tega niti treba ni in smo otročjo dobo že davno prerasli. Za obširnost cerkvene naše občine nikar ne bodite v skrbeh. In Vas je strah? — Zakaj tako hrumite? — Mar popa se bojite? — Zakaj strašite v svojih propovedih s pravoslavjem? Ako bodem samo jaz „pravoslaven“, kakor hoče „Slovenec“ duhovito opaziti, čemu ta hrušč in trušč? Dejanja Vas bodo presenetila, ter gromko in glasno na Vaše Mahničijade odgovarjala. Tako z daleč čujemo.

Meni ni na tem, da li hoče „Slovenec“ mojim „neslanostim“ odgovarjati ali ne; tudi se ne oziram na blebetanje „Slovenčevega“ dopisnika v 231. št., ki vidi v „mladem hujškači“ predestinovanega poslanca, koje dostojanstvo gosp. dopisniku že danes pro futuro odstopam; pač pa mi je na tem, da svet resnico izve, in v tem imenu pozivljem slavno uredništvo „Slovenčevo“, ki je dopis „iz Vipavske doline“ kot „idealno resnico“ priporočalo, da čitatelje svoje istotako na ta moj dopis opozori, ker: da se resnica prav spozna, čuti je treba dva zvona.

Ako bode treba, postregel bodem lahko še!

Ivan Božič.

Vodnikov monolog.

Hvala Bogu, da takrat ni še izhajal „Rimski Katolik“, ko sem jaz svoje pesmi popeval, nič bolje bi se mi ne bilo godilo, kakor zdaj pesniku Gorazdu.

Preljub moj gospud „Brus!“

(Ta drug pism.)

Kokr sem hotla réč jem bom še velik povedala — če ne bojo nikomur neč povedal, se ve — če bom tukej ostala, k se zdej še neč prov ne ve kokó bo, če bom pa šla — bom pa tih. Nej bo v imen božjem, sej tukej tokó ni več za ž'vet. Oh ja sej pravm, če b gospe baronovke pa gospe grofne tukej ne blo *potlej smo pa skuz*. Z njim se da včas še kej pogovort, z drugm pa obenm človekam neč več ne. Gospa baronovka so me včas clu na cest očitn kušnl, zatú de so ljudje vidl kokó me obrajtajo — drug pa obedn ne. Séj pravm, kaj b pa blu če b baronov na svet ne blu, ta drug je taku sama beračija. Z gospudam župnkóm je blo včas tud še kej — bom že en drugkrat povedala kokó — zdej pa tud neč več; odkar so pa za prezidenta pr šolskem svet pa že clu neč več — sej še otroc v šol klopi nimajo, ampak mórjo po **turšk' na tleh sedet** — polej pa že vedó kakó je. Tokó, zdej nej pa pozdravljen ostanejo za dons. Pa še en drugkrat kej.

Na Velk Doln pr Mokricah ta 48ga septembra 9 in 80.

*Že vedó kdo.***Položaj kakor lani.**

(Mačka predstavlja vojno.)

Telegrami „Brusu.“

Iz Ljutomera. Nevin še je zdaj — mak.

Iz Brežic. G. St. še je zmirom Zahlkellner pri H.

Iz Maribora. Dr. Glantschnigg išče 12 koncipientov.

Iz pahorske Ribnice. Vsi nemškutari so se dali v tretji red zapisati.

Iz Schönsteina. Naš trg je od one dobe, ko je znano človeče vrglo kamen v hišo, v katerej so si slovenski narodnjaki napravili veselico, dobil ime od sosedov: Schiechenstein.

Pariz. Milan in Koburžan sta v Parizu. Sedaj treba še Koburžana, da bi vsi trije zapeli znano Nestroyevo:

Wir wollen in die Stadt marschieren
Und dorten unser Glück probiren.“

v kateri bi Milan imel samospjev:

„Kar prifehtamo
Vse zažehtamo“

Pariz. Ko je Eiffel zagledal Koburžanov nos, vskliknil je vés obupan: Oh zakaj te nisem poprej zagledal. Ne bilo bi mi treba graditi stolpa!

Postojina. Fekete naročil 100 izvodov ruske himne, da jo bode v bodoče poznal in se ne bode več tako sijajno blamiral. Kautschitsu na Razdrtem dal bode več izvodov.

Velike Lašče: Mi imamo gospoda, hudega, kakor najhujši petelin. Piše se za Dobnikarja. Ni dolgo temu, ko se je z neko osobo tako hudo sprl, da so se par dnij poznali sledovi nohtov na Dobnikarjevem obrazu. Razljutil se je bil tako hudo, da je neke duri iz stežajev vrgel in od postelnjaka nekaj odlomil. Tako se godi, kadar mačke doma ni. Ko je pa prišla mačka, to je gospodar, domov, omil je Dobnikarju glavo, kakor si je bil zaslužil. Upajmo, da bode ukor kaj zalegel.

A-hacelj: Sta li že čula kaj o novem vodji na tukajšnji realki?

B-hacelj: Jaz sem čul, da je došel z odpuščene realke v Seretu.

C-hacelj: Jaz pa, da je svoje otroke upisal v šulferajnsko šolo.

A-hacelj: Jaz pa vem še kaj družega, to namreč, da je učiteljem nasproti, izrekel želje, da morajo gledé pouka v nemščini strožje postopati.

C-hacelj: Če pa ni družega, ga pa pač ni bilo treba iz Bukovine semkaj mučiti. V nas ima dovolj ljudij, ki za nemščino več nego dovolj skrbe.

Quodlibet.Slovenski zavod — nemšk napis
Elastisch sind wir ganz gewiss.Liechtenstein-confessionele Schule
Za naprednjake „Ultima Thule“.Fekete je visok gospud,
Čiški jesih jako hud.Mahnič dobiva zaupnicé
„Krave so večje, nego ovcé.“Wretsko rad postal bi škof
Gladstone pravi pa „Hands off“.Poddraga je prav lepa vas,
„Slovenec“ krika „Was ist das?“Turki so ljuti ljudjé
A ženske so še hujše, kakor možjé.Tako uči Mahnič, prirezava jezike
Mi kličemo pa: Nur fort in der Dicke!Najboljši list je „Rimski katolik“!
Prazen je dovtip ov, poln pa lesnik.*Priobčuje Dinko.*

Šuri: Katera železnična postaja je najnevarnejša?

Muri: Jaz mislim tam pri Zagorji in pri Zidanem mostu, kjer se zemlja udara.

Šuri: Kaj še? Najnevarnejša postaja je v Lescah. Ondu utegneš dobiti zaušnico, a moraš plačati še 150 gl. globe.

Muri: Brrr! brrr!

Z Ljubljanskega trga.

(Resnična dogodba.)

Kuharica: Kaj, šest krajčarjev par jajc, pa tako drobnih?

Branjevka: Kaj? Drobnih? Oni še tacih ne izležejo.

V šoli.

Prvi dijak: Si li videl, koliko brazgotin ima suplent Hintner, ki je mej počitnicami radi krokanja bil na rotožvi v „Schubzimmer-u“?

Drugi dijak: Jedno veliko menda, na lici. Menda od dvoboja.

Prvi dijak: Kaj še! Samo na glavi ima tri, koliko pa drugej, to vedi bès!

Drugi dijak: Čudno to. Piše se *Hintner*, a bili so ga vedno od *spredaj*!

Rešitev zabavne naloge v zadnji številki „Brusovi.“

1. *Jeronim*
2. *Ogradi*
3. *Slavoj*
4. *Izborna*
5. *Plovdiv*
6. *Venus*
7. *Osredeč*
8. *Šaleški*
9. *Nabergoj*
10. *Jezero*
11. *Andrejčekov*
12. *Kurjavas*

Začetnice dajo ime: Josip Vošnjak, končnice pa „Svoji k svojim!“

Prav pogodili so nalogo: Gospa Roža Kosova v Velesalu in gg. Vojteh Rebec v Divači, Anton Brezovnik v Vojniku, J. M. in A. K. v Ljubljani.

Vinko Čamernik,

kamnosek v Ljubljan

nasproti parnemu mlinu,

priporoča se prečastiti duhovščini za izdelovanje cerkvenih umetnih kamnoseških del, p. t. občinstvu za napravo nagrobnih spomenikov po najnovejših obrisih in različnih marmorjev.

Prevzame tudi vsako kamnoseško delo pri stavbah ter zagotavlja vsakterega s solidnim delom in nizkimi cenami popolnoma zadovoljiti. Z veleštovanjem udani

Vinko Čamernik,

(6 6—6)

kamnosek.

Brata Eberl,

izdelovalca oljnatih barv, firnežev, lakov in napisov.

Pleskarska obrt za stavbe in meblje.

Ljubljana,

za Franciškansko cerkvijo v g. J. Vilharja hiši št. 4

priporočata prečast. duhovščini in p. n. občinstvu vse v njihju stroko spadajoče delo v mestu in na deželi kot znano reelno fino delo in najnižje cene.

Posebno priporočilne za prekupce so **oljnate barve v ploščevinastih pušicah** (Blecbüchsen) v domačem lanenem oljnatem firneži najfineje naribane in boljše nego vse te vrste v prodajalnah. (5 20—24)

Cenike na zahtevanje.

P. Kajzel,

trgovec s steklenino i. t. d. v Ljubljani

Stari trg št. 15.

usoja si naznanjati, da popolnoma razprodaja več sto oljnato-barvnih slik različne vrste in velikosti z okvirom in brez okvira. Dalje prodaje tudi cerkvene in salonske lestence (lustre), vse pod tovarniško ceno. (1 11—12)

Konečno priporoča svojo bogato **zalogo steklenine, porcelana, beloprstnega blaga, vse po jako nizki ceni** ter se priporoča slavnemu občinstvu za mnogobrojni obisk.

Slika Kinspielerjeva

v veliki obliki

krasno izdelana dobiva se po 50 kr. v

„NARODNI TISKARNI“.